

Malmö 25 maj 2023

Remissvar på "Posttjänst för hela slanten – finansieringsmodeller för framtidens samhällsomfattande posttjänst" (SOU 2023:4). Diarienummer Fi2023/00486

Till Finansdepartementet och andra berörda.

Taltidningsproducenternas förening, TTF, företräder yrkesverksamma i taltidningsproduktion och verkar för utgivning av taltidningar av god kvalitet, samt medlemmarnas intressen i sammanhanget. TTF har inte tillfrågats om att vara remissinstans, men eftersom en stor del av tidningarna befordras med posten vill vi lämna några synpunkter på delar av betänkandet.

Sammanfattning:

TTF har inga synpunkter på stora delar av utredningen. Men för region- och kommuntaltidningar behövs en snabbare utdelning än idag, inte en långsammare. Vi önskar att taltidningarna på cd delas ut som övernattbefordran igen.

Vi vill också påminna om att MTM, Myndigheten för tillgängliga medier sedan flera år har ett digitalt distributionsalternativ, som är unikt tillgängligt även för vår målgrupp: synskadade som ofta är äldre. Det har idag de som även prenumererar på en dagstaltidning tillgång till. I utredningen "En taltidning i takt med tiden" som nu ligger hos Kulturdepartementet föreslår MTM att de med det systemet tar över distributionen av de taltidningar som idag kommer med posten. "Myndigheten bedömer att det skulle innebära stora fördelar för läsarna." Det skulle också leda till lägre kostnader ur ett samhällsperspektiv. (s.5-6, 12, 23-32, 83-87).

Den uppfattningen delar TTF och vi önskar se förslaget genomfört.

Något om taltidningar:

Taltidningar kan kort sägas vara i ljudform och läses av personer med funktionsnedsättning. Primärt synskadade, men även dövblinda och personer

med någon annan form av informationshandikapp, till exempel dyslexi.

Innehållet kan i många fall jämföras med radio eller poddar: intervjuer, reportage, telegram och nyhetsinslag som är relevanta och intressanta för målgruppen. Framförallt region- (läns-) och kommuntaltidningarna har egna nyheter och så kallad tilläggsinformation – information som är viktig för läsarna och som inte går att hitta någon annanstans. Vissa kommuntaltidningar har en skriftlig förlaga som läses in. Antalet prenumeranter är ca 4000 - fler än dagstaltidningarnas.

En stor majoritet av taltidningsläsarna får fortfarande tidningen på cd-skiva med posten – därför att de önskar det. En duns på hallmattan, öppna kuvertet, stoppa i skivan i spelaren och tryck på play – det är enkelt och begripligt.

Synpunkter och förslag:

Skulle postgången bli än mer fördröjd måste det införas ett undantag för taltidningarna. De flesta befordras tydligt märkta "Blindskrift", där Post- och Telestyrelsen står för portokostnaderna. Det vore önskvärt att separera dem från annan post med lägre krav på snabb befordran och i stället låta dem gå som till exempel varubrev.

TTF ställer sig alltså kritisk till förslaget om att Postnord ska få tre i stället för två dagar på sig för att dela ut taltidningar. Redan avskaffandet av övernattbefordran fick negativa effekter både för taltidningsproducenterna och för prenumeranterna. Ju längre tid leveransen tar, desto mer inaktuellt och därmed sämre blir innehållet, inte minst nyheterna. Detsamma gäller sådant som evenemangstips och annonser. Alla taltidningsredaktioner har fått ta emot samtal från prenumeranter som blivit utan tidning, därför att postutdelningen är sen. "Helgen är förstörd" är en vanlig kommentar.

Och omvänt: ju snabbare leverans, desto mer aktuell och därmed värdefull blir tidningen. Med digital distribution eller övernattbefordran är det möjligt nå ut snabbt med de senaste nyheterna.

De flesta taltidningar finns sedan många år i någon form på nätet, tillgängliga för lyssning via hemsidor och appar. Alla är utformade för att vara maximalt tillgängliga. Taltidningarna har i många år puffat för att prenumeranterna ska läsa tidningen där istället för på cd, det är billigare, snabbare och miljövänligare. Men en majoritet föredrar enkelheten med cd-skivan. För den som inte ser och ofta är äldre kan tålmodet med datorer vara kort – med

deras krav på uppdateringar och annat. Det är inte ovanligt att datorvana personer som tidigare läst via hemsida ber att få tidningen på cd, när åldern tar ut sin rätt. Eller synen blivit sämre. Då behövs energin till att klara vardagen.

Men sedan flera år finns en digital distribution av läns- och kommuntidningar via MTM, Myndigheten för tillgängliga medier. De har ett system där upplästa dagstidningar och talböcker skickas till läsarna via internetanslutna daisyspelare. Det systemet kan med fördel användas också för region- och kommuntidningar. Målgruppen är densamma och tekniken tillräckligt enkel att använda för nästan alla. Den aktuella utredningen nämner systemet under **7.4.4** Infrastrukturen för digitala taltidningar kan användas till kris- och samhällsinformation.

Idag är det bara ett mindre antal som kan få tidningen den vägen, nämligen prenumeranter på upplästa dagstidningar - som samtidigt är prenumeranter på läns- och kommuntidningar. Överlappet är fortfarande begränsat. Läsarna av vår sorts taltidningar är fler och delvis andra än dagstidningsläsarna.

I MTM:s utredning "En taltidning i takt med tiden" (2021) föreslår myndigheten att de får uppdraget erbjuda spelarna och support också till de som bara läser region- och kommuntidningar.

Det är synnerligen angeläget att det förslaget genomförs så snart som möjligt.

Vi påminner om att gruppen synskadade och äldre använder dator och mobil mindre än andra – och så lär det förbli under överskådlig tid. Samt att både de och taltidningarna ofta har knappa resurser. Ett statligt ansvar för denna infrastruktur är den enda framkomliga vägen.

Men idag är alltså distribution till läsarna via posten helt avgörande. Om den ska gå än långsammare måste det till snabbare alternativ för taltidningarna. Liksom för övrigt för andra medier, som till exempel tidningar i punktskrift.

Taltidningsproducenternas förening, TTF
Mats Sundling, ordförande